

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редукція й Адміністрація:
Львів, РИНОН Ч. 16 П. ПОВ.
Телефон Редукції 248-48
Телефон Адміністрації 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Число: II К. О. Львів 504.000
Банку Чеських Лихов
Прага „Діло“.
Рукописи не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 2.50 зол.
чвертьрічно 15.00 „
піврічно 30.00 „
річно 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕ.
ХОСЛОВАЧЧИНІ 2.00 НОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СЕТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ 6-НИ „ДІЛО“ В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Грище Чорних

Змагання за мистецтво Окружної Л. Г.

год. 3'30 пополудні

УКРАЇНА

В. К. С. ЯРОСЛАВ

Ціна вступу нормальні.

Ціна вступу нормальні.

Закарпатські українці домагаються права самовизначення.

Чому Чехословаччина програла?

Львів, 22. вересня 1938.

На сесії Української Національної Ради й
Адміністрації Закарпаття ухвалено
резольцію такого змісту:

Чехословаччина за 18 років не дала
українському народові Закарпаття ав-
тономії, тим самим не виконала вона
зобов'язань згідних зі Сен-Жермен-
ським договором та з конституцією.
Тому Українська Національна Рада му-
сить у цьому історичному моменті
виступити за права і волю українсько-

го народу і домагається для забезпе-
ки майбутнього українського народу
самоозначення в дусі програми Вільсона.

ЗАКАРПАТТЯ НЕ СМІЄ СТАТИ БАЗОЮ ЧЕР-
ВОНОЇ АРМІЇ.

Як подає Німецька Пресова Служба, за-
карпатські українці, жадаючи права самовизна-
чення, протестують проти планів, згідно з яки-
ми Закарпаття мало стати базою для совіт-
ських військ.

„Повстання на Закарпатській Україні“.

Берлін про рух на нашому Закарпатті.

Варшава, 20. вересня.

Різдво великого німецького щоденника
„Вельд“ „Фрає Прессе“, що в критичних днях
висловлює німецько-чеського конфлікту ко-
жнім ді спеціальної постійної телеграфічної,
інформаційної обслуговує Берліна, передає сю-
ди під наведеним наголовком таку телегра-
му з Ужгороду:

Українські партії Закарпаття перервали
переговори з урядом Праги тому, що ці пере-
говори не давали українцям ніяких реальних
результатів. По цьому краю розповсюджують ма-
ло зрозумілих українських національних партій
посторог незаконного змісту, що накликають
на себе.

до плескиту за повною автономією
для Карпатської України (Karpathen-
Ukraine).

Українці в Америці підняли сильну акцію
в підтримку Карпатської України. В цих
акціях брали участь українці з Америки,
які були речником К. України у грядущих по-
літичних подіях і переговорах. Тепер ціла та-
м Україна агітується під ярмом чеської

цензури та виняткового права. Висказання по-
літичних постулатів є там тепер майже не-
можливе.

ЖАНДАРМЕРІЯ ДІЛАЄ.

„Чехословацька жандармерія на приказ із
Праги почала переводити серед українців ма-
сові арешти. Крім ред. Рогача, провідника у-
країнської молоді, арештували понад 60 укр-
аїнських діячів.

ПОВСТАННЯ.

„Чеські методи правління викликали на ці-
лій Закарпатській Україні неспокой, а то й біль-
ші збройні виступи. Українське населення ха-
пляється самооборони перед провокацією та
зі зброєю в руках ліквідує большевизаційні
виступи ворога. Закарпатська Україна у вогні.“

З приводу тої цікавої телеграми мусимо
відмітити, що вся німецька преса та закор-
донна преса приносить останніми днями дуже
багато цікавого інформаційно-політичного ма-
теріалу з нашого Закарпаття, вживаючи зав-
жди терміну: Закарпатська Україна. Гром.

Українська інтервенція у Римі.

ВІДГУК ЗА ОКЕАНОМ.

З ініціатииви ОДВУ відбулась у Нью Йорку
велика українська маніфестація, на якій ухва-
лено резолюції з домаганням права самовизна-
чення для Закарпаття. Взяло в ній участь по-
над 5.000 українців.

Німецька Пресова Служба повідомляє:
Українська інтервенція у Римі проф. Е. Онан-
дівського уряду Італії меморіал з дома-
ганням самовизначення для Закарпаття
національній перебудові Чехословаччини.
Меморіал підписав, що Прага не дала
українському народові, загарантованої догово-
ром і чехословацьким законодавством.

Мало було у світі політично думуючих

людей, які в дні підписання версальського дого-

вору не відчували, не знали й не розуміли, що

це твір штучний і довго не витримається. Коли ж

визначували, що саме в отому договорі штуч-

не, то мусили тицнути пальцем і в те місце но-

вої політичної мави Європи, в якому були за-

значені кордони нової Чехословаччини. Чехо-

словаччина належить до ряду новонароджених дер-

жав, які повстали у границях, про які перед вій-

ною і ще в часі війни не мріяли найбільші па-

триоти, члени нових панівних націй. Витвірний

змагання чехів були оперті на всіх найближчих

підставах. Вони мали право до своєї рідної

держави, вони мали право домагатися, щоб у

1918 році зліквідувати наслідки погрому під

Білою Горюю з 1620 року. Але лінія державних

кордонів Чехословаччини, накреслена у Версалі,

була вже наслідком не історичної, справедливо-

сти, тільки щасливої конюкттури Чехи діста-

ли нагороду за свою неспроможність до

Присилайте передплату!

німців, за своє 100 відсоткове вірне і тверде становище при переможних державах Антанти, а якими вони звисали свою долю. Першою і найбільшою помилкою чехів було те, що поставили на карту Антанти підчас війни і мирних переговорів, трималися виключно її і після війни та після свого державного воскресіння.

Творці версальського договору самі відчували його штучність та патетичний характер. Щоб уникнути новоявленого стану — створили цілу штучну асексуальну систему союзів. Таким робом поставив військово-політичний союз франко-чеський (франко-польський і франко-румунський), крім того ЧСР, Румунія і Югославія з чеською ініціативи заключили міжним союз (Мала Антанта), врешті — коли фактично перестав діяти російсько-німецький рапальський союз — прийшло до франко-соціалістичного та чесько-соціалістичного союзу. Цей останній акт був мабуть найбільшою помилкою цієї настанови чеської політики. Чехи не рахувалися зі зміною відносин, не зрозуміли, що умовини, серед яких творився версальський договір, безповоротно минулися, не відчували дилемки націоналістичного руху німців і всі проації натяки III. Німеччини, щоб безпосередньо порозумітися — відключили. Саме вчора читали ми міркування на цю тему одного польського публіциста, який найбільшою помилкою чехів уважав їх закорінену незалежність до династії Габсбургів, яка казала їм, чехам, уперто відкидати концепцію реставрації австрійської монархії (у мініатюрних нових границях), яка булаб — мовляв — найкращою асексуальною і проти австро-німецького альянсу і проти німецького ревізіонізму на терені німецьких Судетів. Не можемо погодитися з таким поглядом. Не було помилкою протигабсбурзьке становище чехів, варт величезною помилкою була амбіція грати якусь великодержавну роль в середній Європі, фактично роль французького та російського експонента — проти німців, замість піти на алагодю з німцями і перетворити реалію і свого германофобства і свого русофобства. Сьогодні найбільшим чеським аргументом проти французів та англійців є докір, що вони, чехи, не погодилися з III. Німеччиною, бо вірили в союзницьку приналу Франції. А сьогодні нема вже одного політика у світі, який не знав би, що гра німецької націонал-соціалістичної дипломатії не примувала до того, щоб віддати чехам невеличку частину території, лише до того, щоб включити Чехословаччину до своєї політичної системи, а усякому разі, щоб анексувати її до середньої Європи міжним Союзу. Чеські державні діячі й політики навіть не допускали до дискусії на цю тему — аж поки втратили і союзні і територію.

Друга величезна помилка чехів це їх віра у силу аргументу щодо історичних територіальних прав. Чехи не відчували і не розуміли та по кишинів день мабуть не розуміють, що минулися часи, коли справа державних кордонів залежала від подруг між володарями („Австрія фелікс нубе“) та що „право самовизначення“ починає виправдувати грати ролі, не тільки як версальський параван переможницьких замір розбити Австро-Угорщину. Чехи не розуміли, що покликується на історичні права до якої території це вже анахронізм: колиб сьогодні Італія хотіла покликуватися на історичні права, наважуючи їх до старого Риму, то мусілаб репродукувати цілу Францію і побережжя Англії, Еспанія зголосилаб претенсії до границь із часів Філіппа II-го, а який „сонце не сходило“ не заходило, араби володарі Гібралтаром а турки цілим Балканом. Історичні права — це тільки добрий аргумент при відповідній конюнктурі, при якій всякий аргумент приходить, — колиж конюнктурі відвертій, покликуватися на той аргумент це вже пуста витрата часу.

Врешті третя найбільша помилка відповідальних чеських провідників це саме й уперте прикидання до тези про утримання панівну нашу Трагедію Чехословаччини є те, що в Чехословаччині націоналістичним меншинам було найгірше, а проблема національних меншин у першій ЧСР ставала рубом і через націоналістичні меншини Чехословаччини розвивається. Але одпочинає весь світ знав і бачив, як чехи заміряючи свою національну верховодну позицію, на цілому терені держави, як політично (як джерело голосів для своїх партій) й економічно вони весь терен експлуатували, як цупко вони трималися своєї нейтралістичної системи, нестучи власними зобов'язаннями щодо автономії на Закарпатті чи Словаччині, як вірили у

Усі, що бачили „Знахару“ напевно відідають кіно палас, щоб побачити другий архитвір Дола, Мостовича під наголовком

те, що вони, чехи, є дійсно нацією вищою, першого сорта, в порівнянні з іншими — другорядними. І хоч німцям поводитись у ЧСР найліпше з усіх тамошніх меншин та найліпше з усіх меншин у світі, то проте Гітлер мав повне право казати, що Господь не на те створив 7 і пів мільйонів чехів, щоб вони панували над 3 і пів мільйонами німців.

Анахронічну вірність версальському договору й версальській політичній системі, своє германофобство й своє русофобство чехи доказували всією політикою, якої методика була теж анахронічна. Це була метода торгів, яка виключувала і в краю і закордоном тільки зау кров. Кожен відчував, бачив і знав, що чехи грають на провокацію, що торгуються не на те, щоб зміцнити державний устрій та систему правління, тільки на те, щоб зискати на часі, а в міжчасі гарячково зброїтися, мобілізуватися, оброблювати своїх союзників та по змозі якнайбільше зберігти давній стап. Ця метода викликала на сторінках париського „Тану“ закид, що не можна поводитись так, що закордон має враження, немов чехи правують рукою дають те, що лівою хотять відрізати. Та метода подиктувала теж Гітлерові його історичний уже нині гострий випад проти Бенеша, якому він відмовив титулу державного діяча, називаючи його тільки політиком. І можна дійсно дивуватися такому чільному політикуві, як чеський президент Бенеш, що він не відчув, що вся атмосфера судетського конфлікту не дозволяє на дрібну гру, добру в маленьких справах, але погубну, коли річ йде про справу дійсно велику.

Маленька тактична гра застосована у великій справі була тим останнім ударом, який смертельно зранив Чехословачку Республіку. Можна суперечитись про те, чи ЧСР довго булаб втрималась у первісному стані, чи всеодно

„Проф. Вільчур“

судетські німці скорше чи пізніше не відчували би з матірним пнем. Але не можна мити сумніву, що той процес був би значно опізнаний, колиб чеська тактика від першого до проголошення судетськими німцями славних і караєбадських пунктів не була інша. Коли судетські німці йшли на переговори, то самі зазначували можливість компромісу. Показки чехів лежала у тім, що вони гадали з кожним наступним днем давати менше, спіраючись на наші щодо шораз ближчих французьких і чехословачьких багнетів, — тимчасом ті багнети були з кожним днем даліші і вигоди німцям з кожним днем більші. Казав уже Ллойд Джордж підчас мирової конференції: „Вчорашні пропозиції неактуальні, бо нинішня ситуація інша“. Те, що моголо було довести до цієї промісу на місяці, на тиждень перед прийняттям промовою Гітлера, стало беззастережною дрібницею після неї. Місією Лорда Рамсбейна трактували чехи спершу, як непростені середники, на те, щоб потім стати воєністичним методом рішення німецьких, англійських і французьких дипломатів, які радили якби вони Прагою і Празі тільки подавали до відома свої постанови, а „приятельською радою — прийняти присуд“.

Чеські політики не дослали до ситуації їх протиники показавали алішми грачами, біли далекозорими, на ширшу мірку. В українській історії чимало таких прикладів, що наші провідники не дослали до завдань і часу від того, чи політичний провід стоїть на власних завдань, чи він розуміє даний момент, його чий, його вимоги, чи він достепає протиники у тактичній зручності, чи він має „айма“ льва й хитрість вука — від того залежить доля нації. Чи при найближчому історичному обиті знову не повториться українська трагедія.

В Німеччині.

ЩО Є ТЕМОЮ ВСІХ РОЗМОВ? — НАСЕЛЕННЯ РОБИТЬ СЛУХНЯНО ВСЕ, ЩО ЙОМУ КАЗАЮТЬ. — НІХТО НІЧОГО НЕ ЗНАЄ. — ЗАХОПЛЕННЯ І ВДЯЧНІСТЬ ДЛЯ ЧЕМБЕРЛЕНА. — ГРІЗНЕ МЕМЕНТО ДЛЯ ЧЕРВОНОЇ МОСКВИ. — ЩО КАЖЕ УКРАЇНСЬКЕ ЗАКАПАТТЯ?

Берлін, 19. вересня.

Тривожні дні переживає Європа.

Буде чи не буде війна?

Це є темою всіх розмов каварняних, родинних тощо і в Німеччині, хоча зовнішню ні на вулиці, ні в крамничі, ні в банках не відчувається передового специфічно-панічного настрою. Все йде нормальним ходом; однак німецький організаційний хист вже тепер ясно і всюдні помітно.

Вже зроблено перепис населення для споживчих карток на випадок війни, розділено функції між мешканцями кожного дому на випадок повітряного нападу; спільно в спеціальних курсах доводять цивільне населення, як боронитися від бомб та різних нещастів, що нестинуть військові літаки; роздають інструкції-летючим числом таке то і таке то на такі та інші випадки; хто не має ще протигазових масок, мусить їх негайно придбати тощо.

Населення слухняно робить усе, що кажуть, учить, розпитує про те, чого не може збагнути.

На курсі оборони проти повітряної атаки, на який ходжу і я, якийсь паном, якого згідно з сучасною соціальною термінологією треба було би мабуть назвати „висувачем“, питає лектора-інструктора, чи вистачить до підземельних захистів проти повітряних бомб і жидів. Учитель терпеливо пояснює різницю між протигазовою німецькою політикою та елементарною гуманністю і характеристична річ, що всі слухачі йому спочуваче притякують.

Розвелося, як завжди в таких ситуаціях, багато всезнайки. Один має в такій то установі якогось приятеля і тому знає з певного джерела, що такої то дати і в такій то годині станеться те і те; другий же з певнішого джерела знає те щоось певніше. В суті, очевидно, ніхто нічого не знає, бо не знає і сам

Гітлер, чи буде війна, чи її не буде і якої дати і якої години станеться те або інше.

По нашому глибокому переконанню виступі перед німцями зі своїх великих виступів знав Гітлер заздалегідь, що саме тоді-то і саме так він поступить. Дехто твердить, що австрійський „данішлюс“ був зазвичай обдуманий, передбачений і організований. Я думаю, що це не тільки перед ним Гітлер не знав, що він швидко він буде всилі зреалізувати свої ідеї на англійську мрію. Тактична і психологічна помилка Шушніга, відсутність помічника французького уряду, нетримкі відносин між Бенешем і Ллойдом спокутали його негідно твердо прийняти своє рішення (що фактично булоб тяжко зробити в демократичній державі з її важким апаратом — парламентом, партіями, групами тощо).

Правдоподібно, що і в сучасній країні німецький камієр не знає, як він остаточно поступить.

Сенсаційний лет британського прем'єра по своїм розумним, сміливим крокам викликав захоплення світа і підписи те більше авторитетний, викликав і в Німеччині відхід політики. Бо в Німеччині всі відкидали Чемберлена і його виступи, хоча ним він нібито і спростував деякі прихильські твердження щодо воєністичних замірів цілої демократії. Він тим відкинув доказати, що треба робити різницю між стародавньою правдивою демократією та новонайденою і більшовицькою під маскою демократією, що піднімаючи чужу, краде до себе і на свою спільного з демократією не може.

І дійсно лише червона Москва і всі її алуки й органи в Європі зметали і розуміли виступом Чемберлена. Бо всі політики

Москви, що так боїться війни на своїй території, придує до того, щоб викликати війну між нішими державами в Європі, в надії утримати ще свою диктатуру на Сході Європи. В цих думках більше ніж колинебудь Москва дала доказ своєї перфідної політики і ще раз показала своє вражіння місце.

Про плебісцит як найліпшу розв'язку суцесної країни говорять все частіше й частіше. Характеристична річ, що проти цієї найяскравішої еманції справжньої демократичної системи найгостріше виступають саме ті, що найчастіше лицемерно прикриваються демократичною назвою та демократичними гаслами. „Найдемократичніша країна у світі“ — червона Москва — є і тут осередком усіх інтриг проти цього розв'язання справи (як, до речі, і проти якого, що моглоб усунути небезпеку війни в центральній Європі), бо вона добре розуміє, що ослаблення ЧСР, на яку Сталін покладав так багато надій, означатиме ще дальший упадок московських впливів. Одночасно це означати-

ме фатальне наближення грізного речинця для Світового Союзу...

Вчора вся Німеччина уважно слухала промови Мусоліні, що її передавало німецьке радіо в Італійській та в німецькій мові. В широких німецьких масах, що не розбираються в тонкостях мотивів поведінки тої чи іншої держави, ця промова закріпила ще більш солідарність двох тоталітарних держав.

Саме в часі льондонських нарад Мусоліні згадав плебісцит в Чехії не тільки для німців, але і для поляків, мадярів та інших національностей, що цього зажадали би. Ця „інша“ національність, плоть від плоти і кров від крові якої є ми, отже Закарпатська Україна, може таким чином стати вже в найближчому часі перед дилемою: проголосити свою самостійність, чи прилучитись до одної із сусідніх держав: Чехословаччини, Мадярщини або Польщі. Який шлях вибере наше Закарпаття?

Тарас Чміль.

Перед парцеляцією Чехословаччини.

Трагедія Чехословаччини прислонює собі всі інші події у світі. Зі сторінок преси майже зникли боеві звідомлення з фронтів Еспанії та Китаю; тільки на крайчику, в сірм куті в короткості телеграфічного стилю часописи збувають чергові збори Ліги Націй. Чехословаччина, Чехословаччина та ще раз Чехословаччина у всіх варіантах від першого разу до рубрики анонсів — це зміст статей, програм та навіть новинок поважної європейської преси. Навіть пересічний англієць, що покрував досі географію Європи поза Одрію, голками виступає в Льондоні перед картою, щоб пригадати, де саме ота — кажучи словами Мусоліні — „Чехо-німецько-польсько-мадяро-русько-румунно-Словаччина“, через яку спливає клопоту та гамору у світі.

Нині й казати: це зацікавлення природне і розумне. Ця сама антанта, що створила Чехословаччину, як один з протинімецьких таранів, розбирає її по несповна двадцяти роках державного існування фактично одною дипломатичною котовою, без вислухання державних керівників ЧСР, просто на приказ Німеччини. Видати в історії майже небувало і тому з державно-правного погляду таке інтригуюче та жахливе, а для амбітного чеського народу таке трагічне.

Колиб територіальні домагання Німеччини були в цілком об'ємні задоволені, то новий німецько-чеський кордон був би віддалений від Праги всього 60 кілометрів. Німцям припалаб велика частина найбільшої промислової округи,

а залізничний шлях, що сполучує Прагу з Моравією, частинно йшов би німецькою територією. Керльсбад, Марієнбад, Франценсбад та інші лікувальні місця світового значіння опинились у Німеччині. Перспектива саме такої територіальної ампутації Чехословаччини має бути змістом вимог третьої Німеччини, що на них мала погодитись Англія та Франція у своєму ультиматі до чехословацького уряду.

Та на тім не кінець. До спадщини по Чехословаччині зголосилася також Польща. Польський уряд поставив речинцеве домагання і в Празі і в столицях європейських великодержав у справі звороту частини тешиносського Шлеська. Це домагання обіймає собою ту частину б. австрійського Шлеська, яка на основі порозуміння між „Польською Національною Радою“ та „Чеським Народним Вибором“ з 5 листопада 1918 р. мала припасти Польщі, але в часі польсько-більшовицької війни чехи використали ситуацію і зняли її. Рада Амбасадорів своїм рішенням з 28. липня 1920 р. признала цілий тешиносський Шлеськ чехословацькій республіці. Звороту саме цієї частини тешиносського Шлеська (повіті: Тешин, Фриштадт, Яблонків і Богумін разом з Карвіною та залізничною лінією вузлом у Богуміні) домагається тепер Польща, забезпечившись дипломатичною підтримкою Німеччини й Італії та викликавши цим своїм кроком здивування у деяких (головно лівих) колах б. антанти.

Та коли Польща свої домагання обосновує етнографічними претенсіями, правом по-

Найкращі і найдешевші

МАТЕРІАЛИ МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ

ДІМ МОДИ

Львів — Європейський Готель.

Хто покаже це оголошення дістає 10% готівковий рабат.

ляків тешиносського Шлеська на своє національне самовизначення, то третій протичеський контрагент, а саме Мадярщина, зголосив свої претенсії до чехословацької державної спадщини як протектор „усіх національностей Словаччини, що борються за своє національне самовизначення“. Більше того — Мадярщина у своїх домаганнях сягає аж по Карпати, мотивуючи свої претенсії історично-географічними оглядами. Мадярський прем'єр Імреці разом з міністром закордонних справ Канею мали вже добитись у Берліні згоди Гітлера на відновлення історичної Мадярщини. Німеччина — за словами комунікату в німецькій радіо — згодиться на прийняття французько-англійського плану дотично дальшого існування малої Чехії, тільки під умовиною, що будуть здійснені корисні вимоги не тільки Польщі, але також Мадярщини.

Притертий до муру своїми власними союзниками чехословацький уряд після довгих і бурхливих нарад мусів прийняти англійсько-французький ультимат у судетській справі. Чехословацький уряд згодиться на відступлення Словаччини і ще може українського Закарпаття Мадярщині? Що скажуть на це самі словаки? Що закарпатські українці? Невже ті самі німці, які счинили світову бучу з приводу права на самовизначення судетських німців, причиняться до знасидування того права у відношенні до українців та словаків? Найближчі дні, може навіть години принесуть відповідь на ці болючі питання.

Впадає в очі, що надії, які значна частина чехословацького громадянства покладала до останніх майже днів на допомогу Світового Союзу, виявились мильною банкою. Побут шефа Комінтерну болгарина Димітрова у Празі причинився тільки до внутрішньо-чеського хаосу. Нагіптування про совітські ескадри літаків у Карпатах та про концентрацію совітських армій на південно-західних кордонах Світової України показали теж зегендею. Словняк та паперових протестів Лігівінова ніхто в Європі не бере поважно. І тому деякі ліві громадянські кола нашого Закарпаття тепер також розчаровані.

Але можливе насильство над українським Закарпаттям не буде й не може бути байдуже

Комора на зиму

Зимає засоблення консервами і маринадами, які найкраще прилаштують на зиму. Цілім чистим, безбактерійним і тривалим уцілі з оцтової есенції 80%, який виробляють ZAKŁADY CHEMICZNE „GRODZISK“ S. A. зі знаком „PAN“ на пляшечці.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА“ Ч. 26.

КАТЯ ЯХНЕНКО.

Алла.

Я дивно боявся, що Ганна не поладить з Аллаю. Як не дивно, Алла відчула до мене свого роду симпатію. Ганна взяла з неї розіграної уважливості, а та почула з неї зовсім. Швидко вона стала зиркати на мене своїм оком і жалів. Во треба сказати, що Алла вже мала свої жалі, і то до Василя. Він рішуче був проти того, щоб вона вийшла за нього. Тимчасом, щось сталося з бабусею, вона не хотіла перестати. Вона кохала його, писала і приносила Ганні читати.

Я бачив, що поміж Василем і Аллаю існує потроху мов якийсь відчуження, і вимовляючі ті прокляті вірші! Чому Василь не дає їй бачитися поетією, як давав бачити її мені? Невже він повернувся зі своєю любов'ю до Ганни?

— Сиди, Петро — відповіла вона мені своїми поезіями.

Страшніших віршиць я не читала в житті. Ця жінка не має ні глибини, ні культури, ні таланту. І ти хочеш, щоб Василь, талановитий критик літератури терпів у себе під боком таке примітивне графоманство? Він, що завався метою перебудувати все наше розуміння літератури, мав би бути сучасником у злочинній протині, та ще навішим гауптою і доробливою безпідставною амбіцією? Я цілком його розумію.

— Але може тобі удалось якось її від цього відвести?

— Я пробувала. Я знаю, що мої власні переконання нічого не допровадять. Тому я порадила їй послати її „твори“ до „Літературного Магазину“ як найповажнішого нашого місячника.

— Ну, і?

— Ну, і природно то все пішло до коша, але її то не переконало. Бачиш, вона переконана, що правдиві таланти завжди лишуються невідомими. Крім того до таких журналів, треба, мовляв, протекції. Вона завязала на своєму худі, сохне, а найважливіше — твердить, що Василь її не розуміє. В тім і небезпека.

Я і сам бачив, що у Василя в родині діється негаряда. Це трималося якийсь час, але сили старого розуму. Від давньої гармонії не лишилося і сліду. Малюнок вже не було в тім

хаті: Алла з загостреним упертістю рисами не нагадувала тепер її трохи Василь все більше замикався в собі. Він став частіше заходити до нас, і тоді його похмурі лице дещо розпоздовжувалося. Він дуже любив говорити з Ганною і мені було приємно помічати, що він зачинає її шанувати. Я зі свого боку старався розважати його, як міг. Я бачив, що та вся історія йде до нещасного кінця, з мені хотілося його відвернути. Але Василь ніколи не дався викликати на розмови на тему Алли. Я завжди подивляв його безкомпромісовість в житті, але цим разом я не міг допросто його зрозуміти.

Одного разу, коли Василь саме сидів у нас, я під якимось претекстом вислизнув із хати. Я йшов до Алли, бо хотів поговорити з нею на самоті. Я пройшов швидко знайомою подвір'я, застукав і ввійшов. Вона встала мені назустріч, і мені кинувся якийсь задоволенний вигляд. На канані проти стола сидів якийсь панок. Він трохи зніяковіл, але також простяг мені руку.

— Мій шкільний товариш, Олександр Бриз — представила Алла. Не було ані якоїсь придаленості на її лиці, як я був звик бачити останими часами. На столі лежав знайомий грубий зшиток. Панок скоро пішов.

(Докінчення буде)

цілі української нації. Це повинні вжити під увагу всі ті міжнародні політичні чинники, які захоплюються тепер запальною коло параселі Чехословаччини, якщо вони спосібні думати на дальшу мету. Розбавити багатонаціональну Чехословаччину тільки на те, щоб тво-

рити багатонаціональну Мадаршину, було б неабачною історичною самотою, було б повторенням помилок післявоєнних мирових договорів, через які терпять дуже усе людство, а вже найбільше великий український нарід.

Подяка.

Високому. П. д-рові мед. Витовдові Левинському, спеціалізовано-аушторні у Старому Самборі, висловлюючи йому за працю пошуку найбільшої фазової відмінності і пошуку найбільшої безперервної нерухомості — при породи моєї жінки — спасибі

Д-р Мислав Попович, Олівині.

Чехословаччина прийняла франко-бритійські вимоги.

„Одинокий вихід зі ситуації“.

Провідники чеських коаліційних партій, що зібралися на нараду в Празі в середу перед полуднем, прийняли в год. 12.30 франко-бритійський проєкт з деякими застереженнями.

В год. 15.30 прийняв — з деякими застереженнями — той проєкт політичний комітет міністрів.

В год. 17. чехословачський уряд доручив британському та французькому послам ноту з відповістю.

В год. 17.30 праська радіостанція надала короткий урядовий комунікат:

Уряд прийняв англо-французькі домагання, бо це був єдиний вихід зі ситуації, коли годі оминути зміни кордонів. Це рішення є лиш базою до дальших дипломатичних переговорів.

Уряд закликає населення зберегти спокій та холодне кров.

В год. 20. міністр пропаганди Вавречка пояснює перед мікрофоном, що уряд мусів погодитися на територіальні уступки згідно з домаганням Англії та Франції.

Юрба домагається військової диктатури та намагається опанувати радіостанцію у Празі.

МАСОВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ ПРЕЗИДЕНТА БЕНЕША, УРЯДУ ТА ФРАНЦІЇ.

Коли по Празі рознеслася вістка про наміщення уряду, на вулиці випалили юрби людей, що демонстрували до рани. У першу чергу демонстранти пішли під королівський замок на Градчанах (де живе президент республіки), адерлись на замкове подвір'я та стали кликати ген. Сирового, якого вважають кандидатом на диктатора. Коли генерал намагався успокоїти юрбу, заховаючи її до спомогу та до пошани для през. Бенеша, його виснажили.

Юрба була дуже агресивна; намагалася опанувати радіостанцію, але військово-поліція оборонили її.

В четвер досить почалися нові маніфестації. Знову пішов похід на Градчани. Кілька тисяч людей бере участь

у комуністичному вічу на площі св. Вячеслава домагаючись, щоб проголосити військовою диктатуру та вдатися юрбі зброю.

Дунають оклики: „Геть з урядом, геть з Годжею, хай живе ген. Сирови!“

Такі самі демонстрації відбулися на провінції, зокрема у Градці, Кральові, Бріні, Пльзні та в Моравській Оставі. Декуди вибух страйк.

„Поледні Ліст“ показався в жалібній обіді.

Уряд дістає задушливі телеграми з протестами.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ УРЯД УСТУПИВ. ПОСАДНИК ПРАГИ ЗАЯВИВ ПЕРЕД МІКРОФОНОМ, ЩО УРЯД ГОДЖІ УСТУПИВ.

Уряд мусів прийняти умовини, накиннені Парижем і Лондоном. З черги прем. Годжа накиннував нарід зберегти спокій і дисципліну, бо внутрішній неспокій допоміг би лише Гітаерові. Ми свідомі своєї відповідальності, довіряйте мені! Диктатура нічого нам не помогла би. Не можемо довести до самотубства.

Чеська преса стримується від коментарів і стверджує лише, що чеський уряд мусів прийняти таке, а не інше рішення, бо його повинні всі союзники: Франція, Англія і СРСР. Було це найтрагічніша і найдраматичніша година в історії Чехословаччини. Преса виявляє велике невдоволення супроти західних держав. Комуністична преса намагається оправдати становище соціального уряду, скидаючи всю вину на Францію.

НЕ МОЖЕМО ДОВЕСТИ ДО САМОГУБСТВА.

Підчас демонстрацій у Празі кілька молодців вдерлися до кабінету закордонних журналістів і під адресою французьких журналістів упали оклики: „Гамбрі! Стидийтеся! Зрадливі сини зрадливого народу!“

Підчас великих демонстрацій перед замком Градчани на близькій височині през. Бенеш, ген. Сирови і прем. Годжа. Ген. Сирови заявив коротко, що

Польща домагається для зпользанського Шітського тих самих прав, що для Судетів.

ПАТ повідомляє: Польський посол у Празі Пеле заявив чеському міністрові закордонних справ ноту такого змісту:

Посилаючись на запис праського уряду, що польське населення не буде упосліджене у правах у порівнянні з іншими меншинами Чехословаччини, польський уряд сподіється, що праський уряд поладить справу територій, заселених поляками аналогічно, як питання територій з німецьким населенням.

З огляду на те Польща виповідає договір з 1925. р. про положення польського населення, як безпредметний.

ПОЛЬСЬКІ ДЕМАРШІ У ЛЬОНДОНІ ТА В ПАРИЖІ.

Рівночасно польський посол у Лондоні зложив мін. Галіфаксові ноту, в якій наполягає підтримку дотеперішнього становища свого уряду у справі польського населення в Чехословаччині.

Подібну ноту зложив міністрові Бонни польський посол у Парижі, подаючи крім того оцінку льондонського проєкту з польського становища.

ПРЕЗИДЕНТ МОСЬЦЬКИЙ У МІНІСТРА БЕКА.

З середу пополудні през. Мосцький віддав міністерство закордонних справ, де мін. Бек зложив йому звіт про міжнародну ситуацію.

ОФІЦІЙНИЙ КОМУНІКАТ ВАРШАВСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Польське міністерство закордонних справ повідомляє:

Від коли конференція амбасадорів 28. липня 1920 р. підтримала чеський наїзд на територію польського Тешинського Шітського, польський уряд усіма засобами намагався заповнити польському населенню за Ользою нормальні умовини культурного розвитку та належні громадянські права. Та справа була предметом безлічі дипломатичних акцій та становила головну частину польського становища до Чехословаччини. Та чеський уряд не виконав ніякої обіцянки, ніякої у мови.

Не вважаючи на те, у добі теперішньої глибокої кризи політики й організації чехословачкої держави, польський уряд спокійно та помірковано

боронив лише справедливої засади, що поляки, навіть громадяни чужої держави, не може бути упосліджені у своїх правах та умовини існування лише тому, що він поляк. Це за інтересування польської влади й публічної opinii було тим сильніше, що воно відносилось до суцільної групи автохтонного населення, що відстоїть заміщення суцільно польської землі.

Підчас політичних напружень та політичних акцій ними спричинених польський уряд з кожного етапу розвитку того питання домагався від усіх держав, безпосередньо чи посередньо заінтересованих у тих акціях, щоб вони признавали

рівні права для польської меншини в Чехословаччині.

Ще недавно чеський посол у Варшаві заявив в імені свого уряду, що польська меншина дістане щонайменше такі самі права як кожна інша національна група.

Супроти інтервенції третіх держав у справі спору між праським урядом та німецьким населенням Судетів, польський уряд постілово зложив свої домагання, різноманітно до того, як кристалізувалися методи ліквідації кривд.

З прихистком треба ствердити, що в англо-французьких нарадах у Лондоні, 18. п. м. не зважали під увагу польських домагань.

нагадуються сумної пам'яті традиції давньої інтервенції у польсько-чеській справі.

Вчора польський амбасадор зложив протест

проти того, а польський посол у Празі заявив, щоб чеський уряд потрактував польські органи згідно з обіцянкою.

Польсько-чеську угоду про охорону меншин виповідажено.

бо вона не відповідає потребам ситуації.

Теперішня криза в Середній Європі зложив чималіх ауслал, щоб розв'язати ситуацію на майбутнє. Це ауслал не доведе до нічого, коли його не пристосують до усіх чехословачьких меншин, що мають спокійні права й звичаї у тій частині Європи.

Польський уряд урегулює свою поведінку залежно від пошани польських інтересів.

Чи знаєте Ви, скільки є неписьмених у нашій громаді? Чи Ви особисто причаєтесь до того, щоб вони стали письменні та освічені? В допомогі стане Вам книжечка-зразок в цілком „ДО СОНЯ“, що П. андала „Простий і шліф 80 сот. за примірник. Приймає собі 2

Жіноча сторінка.

Своєчасні міркування.

Заверюха по цілому світі закручується все більше і більше. Вона загрожую, що ось-ось розірветься цілий світ. І ніхто сьогодні не може сказати ні дня ні години, коли вона вибухне у свій спокій. Та люди передбачливі мусять бути на все приготувані і треба сказати, що серед тих передбачливих на світі більше ніж тих, що пасивно чекають того, що прийде завтра.

Коли до ліхольтіти підготовляються мужички з різними новими воєнними винаходами та з більшістю держав жінки теж не лишаються лише глядачками та не віддають по записках. Порядком лише різні ілюстровані часописи з різних країн. Скрізь побачите або бодай вишукате про них, не тільки різні уніформовані військові жінки (та на це вже треба спеціальних номерок), але передусім різну підготовку жінок до санітарної служби, протигазової, протигазової оборони та до тих всіх фактів і цих жінок з меншим чи більшим успіхом зможе заступити мужчину, коли його покинуть інші обов'язки. Протипожежна жіноча сторожа не є якоюсь вже дивинцею чи ексцентричністю жінки, але звичайним розумним вишколом жіночої молоді багатьох країн. Провідники кожної хвилини заступають провідницю. У Німеччині чи іншій підготовленій державі не дивно буде мужчини урядовців чи навіть провідників багатьох підприємств та фабрик, де працюють жінки, що жбито необхідні і незамінні. Чия готова поставити до останнього мужчини на фронт, якщо це буде необхідне, але чешки жінки підготовлені до того, щоб у всьому заступити в запілля своїх братів, батьків та чоловіків. Досить переглянути уважно 1—2 чеські часописи призначені для широких жіночих мас, щоб переконатися яка там іде пропаганда за вишколом жіночої молоді і взагалі всього жіноцтва до тяжкої години, яка чекає цю країну. Будуть не тільки університетів, але й середня школа кожної хвилини сісти не тільки в машину авто чи мотоциклом, але й танка. Вони нічого того не для власної приємності, бо більшість з них власного авто може й ніколи не мати, але для того, щоб у сауну хвилиною допомогти батьківщині.

Певно, що до нас тільки незначні відомості доходить про цю гарячкову підготовку європейського і позаєвропейського жіноцтва, бо ніодна мудра держава не зрадить до кінця всіх тих засобів, якими вона себе забезпечує на випадок війни чи її власної чи тільки її сусідів, але й з того небагато, що можна добачити доводиться зробити висновок, що на жіноцтво накладають великі обов'язки і від жінок вимагатимуть багато. Може це й зайві підготовки, може й не зачепить багатьох та заверюха, що сьогодні це тільки починає курити, може й властивість різним політикам різними більш і менш ефективними засобами запобігти лихові, але на всякий випадок такий вишкіл і така підготовка жінкам не пошкодить. Придбають трохи більше знання і досвіду, а це і в мирному житті нікому не пошкодить.

А що ж наше жіноцтво про це все думає? Чим воно якщо не допомагатиме то бодай боронитиметься у скрутну годину? Нічим. Це можна з певністю твердити. Якщо нам може й не потрібно різних таких вишкілів, які переходять ось чешки, німкни, італійки, французьки, якщо нам і недоступні різні ділянки життя, де може колись ми могли прикласти свої сили, якщо ми не можемо брати участі навіть у вишколах протигазової чи протигазової оборони то ніхто нам не може заборонити санітарного вишколу. А цей вишкіл не тільки в часі якоїсь заверюхи може придатись, але і у щоденному, спокійному житті може нам все стати в пригоді. Кілько то у щоденному житті нашому різних випадків і нагод, де таке наше знання могло б стати у великій пригоді. Наші села такі далекі від лікарської допомоги, що кожна інтелігентна жінка, яка має бодай примітивні відомості в першій допомогі може бути правдивою добродійкою для свого ближчого оточення.

Можна це багато дечого сказати на порушену ось тут побіжно тему, але чи треба? Чи кожний хто над цим всім задумався не знайде сам безліч різних аргументів, які промовляють за слухністю цих коротких наших уваг?

Тільки одне питання: хто і як у цій справі порадить та як лікуватиме цю нашу болячку?

Я. О.

Даймо дитину до передшкілки.

Як довго дитина зовсім мала, так довго кожний хоче її мати лише для себе. Та коли дитина має 4—5 років, мати бачить, що для неї треба відповідного товариства. Де є двоє або більше дітей то вони собі вистануть і підшукати товариства інших дітей не така вже пекуча потреба. Пріє стоїть справа, коли в родині одиниця.

Мати, що розуміє дитину та стежить за її розвитком, бачить, що однакові чи навіть різні товариства відповідних віком. Більш дитина виростає лише між старшими, то їй це не добре і в дійсності така дитина не бачить.

Дитина влізати до дітей, їх товариство не виступає навіть найбільш педагог. Отже родині бракує товариства відповідних віком. Більш дитина виростає лише між старшими, то їй це не добре і в дійсності така дитина не бачить.

Батько матері має різні застереження. Дитину завжди замало демократичне товариство. Та не кіба для тих, що відстали від життя. Так і в інших школах ходять діти різних віку і віку і не діляться на дітей таких, що вчиться і докторани чи звичайними робітниками. Той пересуд вже на щастя переломаний і більша вероюма особа може на нього покласти.

Дитина завжди, що дитині забираємо волю, щоб виступити П все в одній годині вставати, щоб їсти, щоб спати, що п'ятилітня дитина повинна мати свій окремий плян, а плян цей не повинен бути жорстким.

Батько матері биться різних хворіб, що дитина швидко принесе зі школи. Та нині це не тільки так гігієнічно влаштовані, що дитина не бачить хвороби. Дитина може заразитися і в вулиці, якщо до забав в парку — якщо, коли відповідні заготована.

Батько матері твердить, що дитину, яка пішла до школи не треба нічим сканьювати з цього добродійства і довіряє свою дитину нікому, бо знає, що дитині це вийде на користь.

Може це й правильно, але рівночасно тяжко це перевести. Дитина-ж і дома питається, а до роботи радо відповідають, щоб П чимсь зайняти і хоч на якийсь часок П позбутися, зносить дитині все можливе, щоб лише вона не нудилася. Отже роблять те, що робить, на підставі наукових і психологічних дослідів, передшкілки.

У школі дитина напевно не нудиться. Є в товаристві дітей, учить між ними жити, має заняття і їй добре. Якщо за себе собі пам'ять якимсь віршиком чи пісенькою то напевно їй це не пошкодить. Дома також цього навчиться від матері чи тітки.

В передшкілці зацікавлюють тепер дітей різними ручними працями, що властиво є забавою. Малі пальчики стають вправні і дитяча незграбність зникає. Дома мама не все досить терпелива, а може не має досить часу дитину відповідно зайняти. У школі різні недомогання та злі звички терпеливістю та оточенням лікше викоринити.

Інший мамі знову не відповідає година, в якій треба, головню в більшій місті, дитину відправляти чи за нею піти. Може в той час бути заняття. І на це є рада. За дитиною приїде хтось з родини або більше матері діжде до порозуміння і наперемінно все котрась опікується кількома дітьми. Більші діти учаться відповідальності за менші і в цей спосіб виховуються до самостійності.

Передшкілка було і є добродійством для дітей і матерей, що не можуть своїм дітям присвятити всього часу. Це добродійство теж для одиниць, що найдуть тут те, що їм дома бракує.

Англії розуміють це добродійство. Вони мають всюди по містах, ба й по селах багато таких шкіл, що приготавляють дітей навіть з дуже добрих і багатих родин до життя і до власної школи. Спеціально хлопці вчать тут відваги і вміння жити в товаристві і прилюдно говорити. Англієська мати з радістю користується з цього добродійства і довіряє свою дитину нікому, бо знає, що дитині це вийде на користь.

Лю-Ко.

а Маг № 1
усуває паролі
і хоронить по-
доса перед
випадом.

З нашої хроніки.

З любовного життя. Велику кількість гостей зібрав останній вечір у клубі „Труду“ та „Нової Хати“. Ред. Василь Левицький мав розказати про свої мандрівки по Польщі.

Реферат цього року впродовж відвідав по дльну країну. Відразу заявив, що вибирається туди ще раз. Взагалі кожний, що там побував хоті трохи відвідати а твердим наміром ще раз повернутись. Б там тільки першого часу, що притягає навіть чужинця. Нпр. на Польщі осів один англієць, що пізніше його плічав великої війни. Живе в лісовій глуші і полюб Ред. В. Левицький бачив доволі багато Польщі, бо зробив цим разом мент 300 км. водної дороги кораблем, аупилючесь усяди. Схарактеризував польський краєвид, село, мешканців. Тому, що стрічав там знайомих із попереднього свого побуту, міг краще розуміти ластівці країни. Зібрав також кілька приповідей, що їх протівають присутнім. Демі а нит невідомі, але більшість та сама, що і в нас. Як мило потути таку єдність над Прієтоті і над Дністром! Референт чув там усяди українську мову а думе тисотю й поправкою змислом.

У дискусії забрала слово п-і Івн. Зибенко а розказала про свій побут на волинському Польщі. К. Малицька торкнулась листування, що його закінчили польські школи на заході а польськими. Появляється, що кожна польська школа має свою „списувальну“ на заході. Обмінюється а нею листами, пачками і відвідуваннями.

Черговий показав буда знов присвячений подорожним враженнями. Почувши цим разом про сучасний Вілень.

КРИТИЧНИЙ погляд запрошених гостей спотинав зято на негігієнічній аляскаві або анженим отоловім накрітті. Щоб цимку запобігти треба його віддати до тривалого поорієднення „Гальваноплатер“, Коперника 14.

Балачки про моду.

ОСІННІ І ЗИМОВІ КОСТЮМИ І ПЛАЦІ.

Як заповідатись ця плашева мода? Неодну а жоє це питання турбує, боє може комуся усякізяться доє і можна буде собі „останню“ новинку купити чи ажити, а іншим, більш плашевим треба шось отарий пазит до нової моди пристосовувати, ще іншим лишатись лише віддати, але й вони доньки праматорі Еан — їх пинити бодай знати, щоб то воно виглядало, щоб вони „могли“ собі дозволити ажити зайву отую-діє волохт...

Костюми дуже строгі і тисіт вром. Ліній строгі спортова і майже мужеська. Рамена поширені, але не тає виразно, як минулих сезонів. Рукави гладкі, без набирання при ремелі чи якихсь акладок. Спіднячка гладкого вром, часом трохи поширені допниєю, короткі. Жакета дуже часто візмінного кольору від спіднячки, герая у шотландську (шкотську) кістку чи у відтінку кистюю врату, навіть іншого кольору. Багато костюмів отрого „англійського“, або гладких однотонних і пере-вжимо темних у кольорах або в паски торо-білі, тра-вато-білі і т. п.

При костюмах бачимо досить спідничок-штанив, але такого досконалого вром, тис, що першешні око й не помітять, що то властиво широкі штани, а не спідниця. Як доповнення до цього „мужеського“ отую різного роду і вром заміслює та бляжочка — сорочечки.

Пляці дуже різноманітні і не може привесе по-вешу для тих, що аупишесі носити мануло-те по-ваторіні свої пляшкв. Б багато пляшів широчих, які багатими фалдами спадять аж просто а рамея, але й багато призмованих до фігури. Одна характеристична риса для нової ліній призмованих пляшів — це ви-разно зазначений отал і то довший висюко.

На пляшках дуже багато різних прикрас а футра. Переважно футро довгоголосо, найбільше різного ро-ду лісів. Футрані кофры не дуже великі, але доповню-ють їх широкі волоси та футрані манжети, дотого ще й шарування та напхочки. Дуже часто при кофрах ба-чимо різні менші і більш влатні комбінації футра зі оточками чи окантовками.

Але це все ще перші зимові застіжки плашевої моди. Прештоті ще можна шось нає застала пріворо-отворонити якийсь час від зимових застіжок і ми можемо аиченити, аж вже мода скаже часе рішуче „останній“ слово.

Рита.

Сторінка без політики.

Панцирі і стрільна.

Технічний двобій морської зброї.

Теперішні гарячкові воєнні алерми схвально-валя цілу Європу. Нема мабуть нікого, хто вставив раю, не ставив би кожного дня одного з того самого питання: „Ну, а що? Буде війна?“ У зв'язку з цими воєнними алерміями зацікавлення людей сильно збільшилося. Кожного сьогодні цікавить не так кіно, як театр, як те, які нові роди зброї має Німеччина, чи дієва Мажіно справді витримає найгірший барабанний вогонь, — як про неї кажуть, або чи англійська флотія триматиме рішальну ролю в історії майбутньої війни і т. д. Всі шукають інформації про воєнні сили, технічні відносності сухопутної та морської зброї, словом кожний у лектурі шукає війни, хоч і не хоче та боїться війни.

Сьогодні подамо кілька заміток, як розвивалася морська зброя, приблизно від сто літ та яку силу вона має нині.

Історію морських боїв минулого століття можна змалювати кількома словами: це безупинний двобій між відосконаленням гармат та стріли і відосконаленням улаженям, які забезпечували би кораблі перед наслідками гарматних стріли. В цьому змаганні верх брала то одна то друга сторона і цей двобій ще й до нинішнього дня немирився.

Важ в першій половині минулого століття гармати діяли до такої сили, що їх стрілами ривилися дерев'яні стіни кораблів на тріски. Був час, а згодом здавалося, що морські бої взагалі стануть неможливими і що цілий морський біт можна буде звести до цього, хто перший успеє вистрілити й підігнати гарматним стрілом ворожий корабель.

Перший панцирник.

Тоді показався перший панцирник, що його збудувала Франція та застосувала його підчас кримської війни. Тодішній панцирник майже нічим не нагадував нинішніх морських величів. Він цілком був побудований із дерева і лиш вкритий оббитим міддю бляхом. Поневже того панцирника була предзвісником прологу в будівництві воєнних кораблів. Панцирі будували чимраз грубіші, чимраз тривкіші та більше відіпріли на гарматні стріли, і здавалося, що розжармат буде скінчена, що вони не зможуть вирішити нічого бою. Тоді німецький адмірал Тегетгоф подав на новий спосіб. У морським бою під Лісою напад на ворожий корабель власним кораблем і просто силою цілого розгону наїхав на противника й таким чином затопив його в одній хвилині разом із залогом. Приклад Тегетгофа привнес нову зміни в будову панцирників. Кораблем почали додавати гострі, висунуті до переду вістря-кілі „остроги“, які мали розпорювати кораблі противника.

Та гармати неабом знову прийшли до гонору. Поступ техніки збільшив успішність та обсяг їх стріли. Найсильніші панцирі не могли встояти перед гарматними стрілами. І знову справа перемогла в морським бою зводилася до успішного обстрілу ворожого корабля. Одне до того, що гармати приміщені були під чердаком та їх дула були маловероятні, корабель мусів по стрілах з одного боку обертати до довкола своєї осі, щоб мати змогу далі боротися й використати гармати з другого боку. Справжню революцію внесла винахід вогню вгору, висунути до переду вістря-кілі „остроги“, які мали розпорювати кораблі противника з кожного положення.

Торпеди й торпедовці.

Одночасно люди не переставали думати про посилення панцирів. Панцирі окутали тьму тривкість, що по якомусь часі ніякої ко-

рабелі не боявся гарматних стріли. Та тоді винайшли прилад, який знову змінив тактику морських боїв. Цим приладом є торпеда. Її винайшов австрійський поручик маринарки Люппі. Одне в батьківщині не знайшов він принайма та підтримки й мусів скористати з допомоги англійця Вайттеда, який сфінансував винахід та перший почав будувати торпеди.

Всі держави кинулися завзято будувати торпеди й торпедовці — малі, дуже швидкі й зливні кораблі. Торпедовці викликали справжню паніку серед усіх флотів. Франція станула на становищі, що її всі панцирники при такій страшний зброї, як торпеди зовсім безсильні та неспاتی до дальшого розвитку й закінчила їх будувати. Зате почала розбудовувати наоспіх флоту торпедовців.

Здавалося, що торпедовці стануть справді найгірнішою морською зброєю і що вони пануватимуть всевладно на морі. Та техніка знову зуміла змінити ситуацію. Бо непосидючі люди винайшли малокаліброві, швидкострільні гармати, які можна було вмістити на кожному кораблі у великій кількості і які могли миттю засипати торпедовців градом стріли та знищити їх у розмірно короткому часі.

Нині бої обдаснували величезні електричні рефлектори. Таким чином роль торпедовців була знову zagrożена. Вже не було про те мови, щоб вони могли незаметно наблизитися до великих панцирників на віддалі стрілу торпеди.

Підводні човни й літаки.

Бій під Цушімою дав знову новий досвід. Тоді, як відомо, японці вжили величезних багатокалібрових гармат, які майже миттю знищили російську флоту. Тоді військові кола прийшли до переконавання, що лиш багатокаліброві гармати можуть мати вирішальний вплив на вислід морського бою. У зв'язку з таким переконаванням усі держави знову почали скріплювати тривкість корабельних панцирів. Італійський інженер Куніберті виступив із проектом будови величезних плаваючих твердинь, величезних сталевих кораблів, які не лякалися би навіть найважчих гармат. Та і він не мав у своїй батьківщині прихильників. Його плани арештували англійці, які вибудували перші „дреднауты“. Перші кораблі типу дреднаутів появилися вже коло 50 літ тому. Ці морські величі давали „максимум“ безпеки перед гарматними стрілами.

Підчас світової війни застосували вперше невідому досі зброю: підводні човни. На початках підморської війни здавалося, що новий засіб боротьби матиме вирішальне значіння. Та нема зброї, що на неї новітньої техніки не вміла би знайти відповідних оборонних засобів. І підводні човни перестали бути непереможним ворогом.

У найновіших часах велике застосування в морських боях будуть мати літаки. Найкращим доказом є еспанська та японсько-американська війна. Чи справді ця нова зброя матиме вирішальне значіння, зможе довести лиш майбутня морська війна. Бо досі всі паперові теорії пропановані на практиці.

Майбутня війна — можемо спокійно написати недалека війна — докаже, яке значіння матиме летунство підчас морських боїв.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ

просимо завжди пам'ятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, читно й вирізно, записати між рядками відступу (т. зв. інтервалі) і вживати паперу, на якому чорнило не замикає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

Страйк дітей, які не хотіли вчитися без обіду.

В однім англійським містечку вибух у таємний школі страйк дітей з дуже оригінальних причин.

Околиця містечка дуже глибоко заселена, так що діти мусять ходити до школи зі своїх домік віддалених іноді на 6 км від школи. Коли діти випадають пошкодувати зими, тоді вони не вартують на обід, лиш цілий час мусять користуватися своїми харчами, що вони приносять собі із дому.

Ясно, що це діти сильно виснажувало. Саме тепер, на початку шкільного року діти, як дозволив батьків, застрайкували і заявили, що не будуть ходити до школи так довго, доки у школі не організують харчів, в які би включили обідню моголо вони діставати в обідню пору гарну страву.

Ціла гірка опинилася у вищих шкільних колах і мабуть малі страйкери дістануть те, чого домогаються: гарних обідів у школі.

з лінивства пролежав в літ у ложку.

До суду у Стамбулі явилася оригінальна розповідь скарги. Жінка доплатилася розводу, закинувши чоловікові, що він не хоче приймати. Її муж вилігується майже цілими днями. А починає в візку від 8 літ, хоч зовсім не хворів. Несчастя жінка мусить його обслуговувати і турбуватися відки роздобути засоби на утримання дому та ля харчі.

Лінійний муж зовсім нічим не журиться й взагалі не говорить з жінкою, лиш час до часу дає їй мімічні знаки, що він хоче їсти.

Суд переслухав свідків і ствердив, що подані у скарзі заміти правдиві. Муж був справді такий лінійний, що жінка не могла з ним дошше жити. На цій підставі суд дав нещасній жінці розвід.

Студентські однострої і плащі

у величезній виборі на складі

у ШАПІРІ вул. Личківська 1.

ГОЛУБИ ОБСМІШУВАЛИ ГВАРДИСТІВ.

Стійка гренадирів, які парадують у мезезних шапках перед палатою Віндсор — слава на весь світ. Повзати цієї стійки запліли... голуби.

Зокрема підчас зміни стійки, яка відбувається по традиційним церемоніям, голуби заламували настрій, бо сідали без церемонії на „берлищах“ гвардістів. Ясно, що коли докладає, які залюбки припадалися парадній зміні стійки, побачили гвардістів, що „манітрували“ парадним кроком, поважно наступали і голубами на високі „чакані“ — всі вибухали ширим сміхом. Справді їх вид був прекозний.

Щоб голуби не каламутили „павати“ злини, голубник палати Віндсор перетяг глибоку парку.

ВЕСЕЛЕ.

ПОМИЛКА КЕЛЬНЕРА.

Гість: Пане кельнер, ви замало поставили мені при рахунку.

Кельнер: Яким чином?

Гість: Ви почислили дату, а ми маємо 50 років не 2, лиш 3!

ВТРАЧЕНІ ФЕРІ.

— Чого ти плачеш, маленький?

— Всі мої брати мають тепер шкільні фері, тільки я ні.

— Але чому хлопчику?

— Бо... бо... я ще не ходжу... до школи.

ВВІЧЛИВИЙ.

Автобус був переповнений. На одній лавці всіляк до автобусу молоді, гарні діти. Якийсь старший добродій піднісся з свого місця.

— Дуже дякую — каже молода дівчина — але прошу сісти!

Старший добродій скидає капелюх.

— Я.

— В ніякій випадку не дозволяю, щоб мої причини вставали.

— Алеж ні... я хочу лиш висісти.

МАВ СВОЮ ПРИЧИНУ.

— Чому ти мені не сказав, що той мій хований хлопчик кинув на тебе камінь? Замість того, ти сам на нього кинув камінь.

— Навіщо я мав не тобі казати? Аби я не пошкодив камінем навіть із 5 м. у сторону.

ЗРАДНИК.

— Ну, Петрусь, як подобається тобі в стрі Мартусі заручинковий простинь, що в його дав?

— Дуже, пане докторе, але вона мені ним страшно багато клопоту, бо вона з пазьця, коли пан інженір приходить.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
свою реальність
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?

дайте оголошення до
нашого щоденника

ТАБЛЕТКИ
ASPIRIN

ПРАВДИВІ
ТІЛЬКИ
З ХРЕСТОМ
БАСРА

3 польських справ.

НЕ ХОЧЕМО ВІНАРОДОВЛЮВАТИ
ТІЛЬКИ ЗВ'ЯЗАТИ З ПОЛЬСЬКОЮ КУЛЬ-
ТУРОЮ.

На окружному з'їзді „Об'єдну Зедноченя Польського“ в Луцьку, що відбувся в понеділок 19-го н. м., шеф О. З. Н. ген. Скварчинський вголосив велику промову, в якій з особливим натиском підкреслив, що Волинь неможливо відлучити від Річипосполитою й у зв'язку з тим торкнувся також питання національних меншин на тій землі.

Ще нерозривні вузли — говорив ген. Скварчинський — нашої вічної польської культури, мистецтва, амагання, щоб нести думку культури і християнської релігії, завжди так скріплені між собою, щоб вони були границями західно-східної культури. Пам'ятаючи цього є дієві, що його оскував у Кремені Тарас Чайковий, і який існуватиме як частина польської культури.

Ще фрагменти тих сильних вузлів, що утворили і сентиментом зв'язали землі Волині з польською культурою з рештою польських земель. Ці вузли зв'язку волинської землі з Річипосполитою складають важкий, але почесний, і невіддільний обов'язок на нас, на цілу Волинь, з переданіс на польське громадянство Волині у відношенні до тієї землі. Жити тут, промислити, з іншими національностями, українцями, росіянами.

Наша праця у відношенні до національних меншин — це бажання братнього громадянського співжиття на тій землі, на якій ми живемо. Ми проливали кров. По роках несли ми тяжке ярмо в межах одної Річипосполитою. Знаємо різницю й окремішності між нами і цілком ін. як довго не вдарять в нашу державу і не відмежовуються китайські мурки невинності. Так певно і ясно скоїли ми відношення до української і російської держави, що мені не доводиться давати їм коментарів. Це факт, що і данинше і тепер ми несли на нас обов'язок нести західну культуру на ті землі, відносити культуру гуманістичного виховання. Не хочемо вінародовлювати, ми зв'язали з польською культурою, ми разом співпрацювали. Нашою метою було, щоб ми були піонерами збагачення української господарки, піднесення хліборобства, господарської і промислової культури на цих землях. Це важкі чинники, які польське громадянство мусить вжити, як своє завдання. Що казати собі справу з тією місією, яку ми несли з тої спадщини Річипосполитою на ці землі і так переданіс тут на окремішній боротьбі всім затаєм комуністичній ідеї. Це ідеї, виступаючи під покривом вісто добра прихильного до людини, а насправді захисники ідеї національно-державної польської держави.

НА ПОЛЬСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ У ТЕРНО-ПОЛІ.

Два польських журналістів південно-західних земель уладкує регіональні з'їзди в Березі 1937-ого року у Львові, оце в місті відбувся другий такий з'їзд у Тернополі. Зібралися на нього кілька десятків — журналістів зі Львова, Рівня, Стрия, Сокаля, Станіслава, Кременя, Гродна, між ними теж представники церковних, суспільних, господарських та інших масових організацій.

На з'їзді з'явився тернопільський воєвода і вголосив промову про велику важливість зв'язку з українською подільською культурою про завдання з'їзду преси, яка мусить бути в постійному зв'язку з тереном та з чоловіками, які працюють в господарських організаціях, в культурній управі ТШЛ д-р Орліна про положення у тернопільсько-польській культурно-освітній праці та в культурній діяльності, які треба вжити для досягнення цієї мети. Делегати належать м. ін. до Польської академії наук.

ної молоді, яка — на думку прелеганта — не „виваляє суспільної енергії і вперто нічого не робить“.

Про регіонально-господарські праці та проблеми говорив інж. Владислав Доленговський. Він ствердив, що амагання польських господарських організацій, їх розвиток та динаміка дозволяють вірити, що в недалекому часі уклад господарського життя Тернопільщини буде виключно від них залежати.

В дискусії забирали м. ін. слово кс. Шидельський зі Львова та піддавав думку, щоб у школах знизити оплати для селянських та дрібно-міщанських синів. Ред. д-р Піщковський говорив про меншинну політику в Польщі та про справи тієї політики на терені тернопільського повітства.

В ухвалених резолюціях з'їзд звернувся до польської преси, щоб вона часто інформувала читачів про справи та проблеми південно-східних земель і таким чином спричинилася до розвитку тих земель. Ред. Захарієвич зі Львова оголосив резолюцію про необхідність створити густу сітку продажі польських газет і видань по містах, містечках і селах. По думці тієї резолюції тією справою повинні зайнятися всі суспільні, культурні, освітні й господарські організації.

Після з'їзду відбулася прогулянка всіх журналістів до віддалених 25 км. Янівців, де відбулося зібрання в залі ТШЛ з ріжними промовами та закликами до скріплення польського стану посідання. Журналісти подарували кружкові ТШЛ 200 книжок та збірку журналів і часописів, а дітам цукорки. Після того відбулося прийняття.

З церковного життя на Волині

ЗАБОРОНА ПАРОХІЯЛЬНИХ ЗІБРАНЬ.

Православна церква, як усім добре відомо, має демократичний устрій. Ріжного роду питання вирішують в ній духовенство і вірні на спільних зібраннях, які бувають: парохіяльні, епархіальні й цілої помісної церкви; найвищою формою якого є собор. Отже цього роду зібрання впливають не лише з традицій, але й із самого внутрішнього устрою церкви й через те, по душі конституції, їх не можуть нічим в'язати, коли вони не викладають із рямців церковних питань.

Так і було досі. Парохіяльні зібрання скликавав парох і вони вирішували ріжні питання, які висувало місцеве життя чи ставили нища церковна влада. На Волині перед кількома роками відбувалося так зване епархіальне зібрання ширшого характеру, а рік-річно відбуваються зібрання вузкі для затвердження звітів з діяльності, бюджету на найближчий рік і вирішення ріжних інших справ; такі зібрання, згідно з традицією, можуть вибирати делегатів на ширші, ціло-митрополітанські зібрання.

Може дехто пам'ятає, що — чи не в минулому році — появилися в українській пресі заклики волинській епархіальній владі, що вона не скликає епархіальних зібрань, які справді вже дуже потрібні з огляду на багато питань церковного характеру, яких розв'язки вимагає життя.

Ідучи за голосом цього життя, недавно волинська епархіальна влада наказала всім парохам Волині скликати парохіяльні зібрання й вибрати делегатів на епархіальні зібрання.

І раптом усі ці парохі персонально дістали повідомлення від волинського митрополита.

Японія не має амбасадора у Москві.

Японський уряд замінував кількох нових дипломатичних представників. Японського амбасадора з Москви Шігеміцу перенесено до Берліна, а його місце залишилось необладжене.

ЯПОНІЯ ІГНОРУЄ ЛІГУ НАЦІЙ.

Японський міністр закордонних справ повідомив телеграфічно ген. секретаря Ліги Націй, що Японія не вишле свого представника до Женевы, щоб разом з Лігою Націй розглянути китайські обвинувачення.

Що писло „Діло“ 50 років тому.

Понеділок 24 (12) вересня 1888

„ХВИЛИНА НАДТО ПОВАННА...“

У статті п. н. „Перед віком в Береманях“ читавмо:

„Хвилини надто пованна, щоб хтонебудь посміє не брати в ній участі. Чия душа не закохалася в п'яному егоїзмі; хто зрозумів і відчував наші національні кривди; хто своїм розумом і досвідом хоче підтримати меншого брата в його амаганні до світла і добробуту; хто залишився вірним традиції „асі за одного, один за всіх“; в кім не амаганню на важкі незаслужені удари не сломилася, сила нести добро і стати за правду; хто в Русі бачить одну широкую родину і хоче златити її вірним сином — той на день 27-го вересня поспішить до Береман і народові своєму не відкаже прислуги в його важкому положенні.“

„МОЛОДИЙ ЦІСАР“.

Архикнязь Рудольф приїхав на лоси на олені до митрополітських лісів у Підлюсті, куди запросив його граф Артур Потоцький, що виймає лоси в великих митрополітських лісах. „Діло“ пише про це в обширній новинці, причому приїзд архикнязя після лосів до Перегінська так описує: „За Перегінськом виїжджено набераті тріумфальну браму, прибрану в сосни та хоругви. Нагорі уставлено портрет Його Величності Франца-Йосифа і Його Вис. арх. Рудольфа та висіли привітні написи у трьох мовах. По обох боках дороги уставлено народ. При гарній погоді зійшлося більше як 2000 народу, який радісним оком хотів побачити „молодого цесаря“. Селені й селянки з Перегінська і сусідніх сіл у своїх кожухах та віражах представляли гарний, мальовничий вигляд. Сюди прибули з Долни на привітання архикнязя староста Цішка, едмаршал повітової ради Вітославський та о. дек. Левицький в імені духовенства цього деканату. З духовенства були присутні місцеві о. Небилець та Долинський і Авдиковський з Небилею. В год. 3-ій з полудня архикнязь прибув під тріумфальну браму. Коли представилися староста і п. Вітославський, архикнязь звернувся до духовенства і ширю розмовляв. О. дек. Левицького розпитував про відносини в деканаті, а о. Небилею: „Чи руське населення є тут у перевазі?“ Запитаний відповів: „Ваша Високость, Перегінсько нараховує 4.000 русинів, 100 поляків і 1000 жидів“. — „Чи є тут школа?“ — питає далі архикнязь і на потякуючу відповідь звернувся до місцевого управителя школи п. Лєгіна і спитав: „Як тут учать?“ — „По руськи, по польськи і приватно по німецьки“ — відповів п. Лєгіна. Потім приступив до архикнязя віст Дмитро Андрійшак на чолі громадянської ради. „Ви віт?“ — спитав архикнязь по руськи. — „Так, найкращий пане! Віт!“ і бажав многог лїт!“ На це архикнязь знову по руськи: „Дякую! Дай Боже й вам!“ Підчас того притиснувся до архикнязя якийсь бідний чоловік, тримаючи в руках петицію і вклавши на коліна почав цілувати й обнімати коліна і ноги архикнязя. Архикнязь прийняв петицію. Як казали, був це селенин ам з Порогів, який заходивши жиди-лихваря втратив свою батьківщину. Розпрощений ласкаво з привітаннями, архикнязь рушив у дальшу подорож а за ним розлягся з тисячой грудой гримкий оклик „Слава!“

го уряду, що він противиться скликанню загальних зібрань. Як мотив подано інтерпретацію т. 14 тимчасових правил з 1922 р., що на нараді вірних з ерархами потрібний довід центральній владі.

Витворюється дуже прикра ситуація: церковна влада дає наказ парохам скликати парохіяльні зібрання, а адміністративна влада, обминаючи вищу епархіальну владу, звертається до духовенства з заборобою. Зрозуміла річ, що положення парохів дуже важке; аджеж вони обов'язані виконати наказ свого архипістрия, не зважаючи на всі наслідки для себе.

Взагалі треба думати, що зайшло якесь непорозуміння і зібрання парохіяльні та епархіальні відбудуться, бо інше церква булаб позбавлена своїх найістотніших прав: внутрішньої самоуправи.

С. М-ський.

ВЕЛИКІ ТРАНСПОРТИ БРИТІЙСЬКИХ ВІЙСЬК ПЛИВУТЬ ДО ЕГІПТУ.

До Александрії причалюють що раз то нові транспорти війська, зброї та муніції. Із авертають відтам до Судану й до Палестини.

Альготоль і тютюн сприяють умовній розвитку людини

Совіти не допоможуть Чехословаччині,

БО РУМУНІЯ НЕ ПЕРЕПУСТИТЬ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ ЧЕРЕЗ СВОЮ ТЕРИТОРІЮ

Літальники осеритикували на засіданні Ради Ліги Націй розв'язку чесько-німецького конфлікту, заохочуючи усіх членів Ліги до оборони Чехословаччини. У своїй промові він згадав, що СРСР зобов'язаний дати Чехословаччині військову підмогу лише разом з Францією.

Львівський шоденник „Івнинг Стандард“ повідомляє, що Чехословаччина звернулася за поміччю до СРСР, який їй відмовив, заявляючи, що не може прийти Чехословаччині з поміччю, бо Румунія не дозволяє перейти совітським військам ані перетранспортувати військовий матеріал через свою територію.

Німецько-мадярське порозуміння.

МАДЯРСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ТА МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ У БЕРХТЕСГАДЕНІ.

З Будапешту урядово повідомляють: Прем'єр Імреді, міністр закорд. справ Кеня, шеф ген. штабу Керештес-Фішер та шеф аналізу меншин у прелімірній раді міністрів Патакі відлетіли вівторок літаком на Оберзальцберг, щоб обговорити з канцлером Гітлером і фон Рібентропом чеське питання. Вони відбули у вівторок з канцлером Гітлером у Берхтесгадені конференцію, в якій брала участь також німецький міністр закорд. справ Рібентрон.

Пополудні відлетіли мадярські державні мужі літаком з Берхтесгадену до Будапешту. У Берхтесгадені перебував тоді також польський посол Лисіанський.

Як подає мадярська телеграфічна агенція, після поверну з Берхтесгадену злини Імреді, що розмови німецьких і мадярських державних мужів відносились виключно до Чехословаччини.

Перед кількома днями домагалися представники мадярської меншини з Чехословаччини права самоопрацювання для всіх мадярів у Чехословаччині. Мадярський уряд відмовився свого зобов'язання підтримувати всякими способами ці домагання. У теперішній важкій історичній хвилині мадяри відмовилися, що їх зобов'язує єдиність і дисципліна.

Мадяри задоволені з висліз розмов у Берхтесгадені.

В год. 18. відбулось засідання мадярської ради міністрів, що прийняла звіт про розмови у Берхтесгадені.

НІМЕЧЧИНА ДОМАГАЄТЬСЯ, ЩОБ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА ЗАСПОКОЇЛА МАДЯРСЬКІ ТА ПОЛЬСЬКІ ДОМАГАННЯ.

Німецьке радіо повідомляє, що німецький уряд прийме англо-французькі пропозиції у справі Чехословаччини лише тоді, як дістане гарантію, що прихильно поладують польські й мадярські домагання.

ГІТЛЕР ПРИХАВ ДО ГОДЕСБЕРГУ.

В четвер в год. 10. прихав Гітлер спеціальним поїздом до Годесбергу. З Мінхену вихав він в год. 22.54.

Прем. Чемберлен приїхав уже до Годесбергу.

В год. 16-й перед полуднем прихав до Годесбергу лорд, Гітлер спеціальним поїздом. Прем. Чемберлен прилетів зі своїми співробітниками до Кельні в год. 12.30. На злетовищі чекали на нього фон Рібентрон, британський посол Бейкер, німецький посол до Лондону фон Діксон і шеф дипломатичного протоколу фон Дербігер. З злетовища прем. Чемберлен відїхав самоходом з мін. фон Нойратом до Годесбергу, де пополудні відбуде нараду з канц. Гітлером.

Німці переняли владу в Судетах.

БЕРЛІН, 22. 9. ПАТ.

З Егер повідомляють: Вночі зі сходу на чотирь судетських німців переняли службу безпеки на цілому судетському просторі аж по чеську етніографічну границю. В Судетах нечуваний ентузіазм. На публичних будинках і приватних домах повішано прапори зі свастикою. Чеська влада по телефонічній розмові з Егером висловила згоду на те, щоб судетські німці пере-

„ІЗВЕСТІЯ“ ПОТІШАЮТЬ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНУ... ВІЙНОЮ.

„Ізвестія“ помістили статтю, яку дістали з Женев, яка обговорює теперішню міжнародне положення. Стаття висловлює надію, що збройний опір Чехословаччині може довести до європейської війни; на який Чехословаччина може лише скористатися.

НАРАДИ НА КРЕМЛІ.

Під проводом Сталіна відбулись на Кремлі наради, в яких взяли участь майже всі члени полібюро. На нараді мабуть устійнено тактику на випадок чесько-німецького збройного конфлікту.

НА ПОВИТАННЯ ПРЕМ'ЄРА ЧЕМБЕРЛЕНА.

Бритійський посол у Берліні Гендерсон прилетів у год. 9.30 з Кельну до Годесбергу. В год. 10.53 вернувся він самоходом з німецьким шефом протоколу самоходом до Кельну щоб повітати прем. Чемберлена, який має приїхати в Кельні в год. 12.30.

НІМЕЦЬКІ ПЛЯНИ.

Берлінська „Беренцайтунг“, орган міністерства закорд. справ, виділяє ось які домагання:

- 1) Зворот Судетів.
- 2) Зрівняння чесько-совітського союзу.
- 3) Признання взаємності між об'єктованою Чехословаччиною та Німеччиною.
- 4) Пропіємський уряд у Празі.
- 5) Чехословаччина має бути до Німеччини в подібному відношенні, як Ірландія до Англії

НІМЕЧЧИНА НЕ ХОЧЕ ПЕРЕГОВОРЮВАТИ З УРЯДОМ ПРЕМ. ГОДЖІ.

Як подають з Берліна, чехословачському шарже д'афєр у Берліні заявили у німецьких урядових колах, що не будуть вести ніяких переговорів з урядом Годжі.

РОЗСТРІЛЯЛИ 16-ОХ НІМЕЦЬКИХ, СЛОВАЦЬКИХ ТА МАДЯРСЬКИХ ВОЯКІВ.

Як подає будапештська преса, у гарнізоні в Орєскаві (Словацьчина) 15-ох воїнів — 9-ох німців, 5-ох словаків і 2-ох мадярів чинно застрелили проти більшовізації їхнього полку. Дійшло до перестрілки з комуністами; 16-ох воїнів арештували і застудили на розстріл. Присуд виконали негайно.

МОРАТОРІЯ.

Прасський уряд оголосив мораторію для банків, аскураційних товариств та кас ощадності; вони не зобов'язані виплачувати більше ніж 3% місцевих вилдів.

Праска біржа припинена.

113.000 СУДЕТСЬКИХ УТІКАЧІВ У НІМЕЧЧИНІ.

Кількість утікачів зі Судетів дійшла в четвер до 113.000 осіб. Вони розміщені в таборах у Саксонії, Баварії та Австрії.

наради з канц. Гітлером. „Таймс“ пише, що прем. Чемберлен пропонує канц. Гітлерові такі пропозиції: 1) Покликання міжнародної комісії, що устійнить нові кордони Чехословаччини і нагадає над ниміною населення; 2) Негайна заплата демобілізації; 3) Спільний погляд до всіх зацікавлених у розв'язці чехословачської проблеми, щоб зберегти спокій, необхідний до суттєвої розв'язки цієї справи; 4) Політичні і господарські гарантії для нової чехословачської держави.

ним службу безпеки. Чеські військові станції на кордоні, жандармерія та інші урядові покинута кордон. В Егер панує зразковий лад. Управа судето-німецької служби безпеки видає листочки з покликком зберегти безоглядний спокій. З вулиць винищені політичних вислів. За виставками крамниць виділяють портрети канц. Гітлера і Генкельна. В четвер коло 9-ої год. рано зникли з вулиць м. Егеру останні чеські воїни і жандарми.

Чеські урядовці покинута поштовий булон, в якому службу виконують уже німецькі урядовці.

ПОВСТАННЯ НА ТЕШІНСЬКОМУ ШІЛЕСЬКОМУ.

В середу вечором юрби поляків вийшли з Тешіні на вулиці. Озброєні гурти поляків атакували станції поліції та уряди, з яких чеські урядовці відійшли. В Тешіні панує хаос. Чеські урядовці відспівають свої родина в глибину краю. „Звізгонск“ польських загонів видав відозву до поляків на Ользю, в якій взивав їх до боротьби.

„Проти хвилі ворожого залу“.

В польській пресі появилася відозва Тимського організаційного Комітету живого патріотика для вшанування двадцятиліття „оборони Львова“. Цим живим пам'ятником мають бути виховні заведення: зі школою ремесла со. Селєзів при костелі М. Б. Остробранської в горішньому Лічакові. Ці заведення призначені для найбільшої польської дітвори. У відозві сказано м. ін.:

„Нехай на Горішньому Лічакові, що стоїть шораз більше і шораз сильніше піднятий змогутілі хвилі ворожого залу, повстане нова, могутня стійка, в якій вярстатах будуть вишколюватися численні ряди бідної та змарбанної молоді на бравих та совісних ремісників і жертвенних громадян держави“.

Відозву підписали: львівський архієпископ-митрополит кс. д-р Володзлав Твардовський, президент міста Львова д-р Станіслав Остроцький, проф. д-р Отто Надольський, віце-президент міста Львова Франц Іах та інші.

По широкому світі.

Американський легіон рішив на зустріч в Лос Анджелєс рішуче виступити проти вродного референдуму на випадок війни.

Бразильський уряд опрацьовує план національної відбудови.

Мадярським міністром торгівлі став демокрист Кундер.

Італія має вже 43.269.000 населення. Більшовицька митна сторожа схопила 66 фінських рибадок з озера Ладоги.

СМЕРТЬ ШЕФА АМЕРИКАНСЬКОГО ЛЕТУНСТВА.

Шеф летунства Заучених Держав ген. Кар Вестовер агинув у летунській катастрофі недалеко Лос Анджелєс wraz з пілотакою. Вестовер був шефом летунства від 1908 року.

НОВИНКИ.

— Преосв. Коніловський у Митрополиті Перемиський Владика Преосв. Йосафат Коніловський приїхав з Перемішля до Львова і відїхав Експ. Митрополита Андрея та інших членів Капитулу.

— Довгоатілий досвід у будові радянських мащів є запорукою їх першорядної якості. Ми звертаємся та закуповуємо батерії радянського виробництва у найстарішій українській фабриці Е-компл, Львів, Сикстуска 29, тел. 2000.

— Проба хору Т-ва „Львівський Братівський“ в п'ятницю, 23. вересня з р. 1 відбудеться точно кожного віткріа в п'ятницю в 7.30 вечором в доміні Т-ва при вул. Шашковська 5, III. Просимо всіх Бр. Членів братівського членів прийматися секретар Т-ва безпосередньо перед кожною пробною. Виза.

— З вишарканих широк фуро — впродовж виконувати у нас тільки Юліан Гудзюкський, рік оснуа 1928 — Львів, па. Капитулу 1430, пов., телефон 254-46.

— Фарби, лаки, покриття, предмети декоративного адекту, косметики поручає фаб. „Пополніч, Львів, Руська 16. Велика фаб. фарб і лаків“.

— Магазин постелі Р. Джал — Львів, вулиця 3, поручає коври, матраци — впродовж коври по 4 зол. матраци по 6 зол. має ліри до прання. Тел. 204-81.

— В Т-ві „Молода Громада“ висловлюється співачка (найкраще досвідчена фолк-фестивальна) з власного побуту і адекватної тематикою з власних власних історій. Вступ для членів і вільних власних історій.

— Кіно „Рай“ організує, що ті, що виставляють німецької комедії в Галицькому „Веселій волонтери“ мають коштувати власних бачити не зможуть.

